

Yo‘el kitobi va Laodikiyadagi Yettinchi kun Adventistlar jamoati — Qirq to‘rtinchi maqola

Jeff Pippenger

2026-02-10

Qirq to‘rtinchi raqam

1844-yilda yettinchi kun — Shanba haqidagi ta‘limot muhrdan yechildi va keyin Opa Uayt ahd sandig‘iga nazar tashlaganida unga alohida urg‘u bilan ko‘rsatildi. U, shuningdek, oxirgi kunlarda mujassamlanish haqidagi ta‘limot ham xuddi shunday samoviy urg‘uga ega bo‘lganini qayd etgan. Yettinchi kun — Shanba, antitipik Poklanish kuni boshlangan paytda ahd sandig‘idan kelgan maxsus nurni ifodalaydi, yettinchi yil shanbasi esa antitipik Poklanish kuni o‘z xulosasiga yetgan paytda ahd sandig‘idan kelgan maxsus nurni ifodalaydi.

Jismoniy lashuv ta‘limoti Levilar yigirma uchdagi oxirgi muqaddas yig‘inda timsol qilingan; u Levilar yigirma uchning boshida kelgan birinchi muqaddas yig‘in bo‘lgan yettinchi kun Shabbatining omegasi hisoblanadi. O‘sha birinchi Shabbat Xudoning yaratuvchi qudratini, oxirgi Shabbat esa Uning qayta yaratuvchi qudratini ifodalaydi. O‘sha birinchi Shabbat “23” soni bilan, oxirgisi esa “252” soni bilan ifodalanadi.

Bu ikki ramz Levilar kitobining yigirma uchinchi bobining tayanch chegaralaridir va ular, shuningdek, Millerchilar tarixining ham tayanch chegaralaridir. 1798 yil Isroilning shimoliy shohligiga qarshi bo‘lgan 2,520 yilning bajo bo‘lishi edi, 2,300 yil esa 1844 yil 22 oktyabrda bajo bo‘ldi. Opa Uayt muqaddas maskanga olib kirilib, O‘n Amrga nazar tashlaganida, u Xudo ishini yarashtirishning oxirgi bosqichida yakunlayotgan paytda Masihga ergashib Eng Muqaddas Joyga kiradigan Xudoning oxirgi kunlardagi xalqini timsollayotgan edi. Ma‘bad sinovi — Qo‘ziga U qayerga bormasin ergashish sinovidir.

Bular ayollar bilan bulg‘anmaganlardir; chunki ular bokiradirlar. Bular Qo‘zi qayerga bormasin, Uning ortidan ergashadiganlardir. Bular odamlar orasidan qutqarib olingan bo‘lib, Xudo va Qo‘ziga bag‘ishlangan ilk hosildirlar. Vahiy 14:4.

Opa Uayt, payg‘ambar sifatida, boshida imon orqali Eng Muqaddas Joyga kirgan sodiqlarni tasvirlar edi va shu tariqa u oxirda imon orqali Eng Muqaddas Joyga kirib, so‘ng sandiqqa nazar tashlaydigan sodiqlarning namunasini ko‘rsatar edi. Ular u yerda yoritilgan holda ko‘radigan narsa mujassamlanish haqidagi ta‘limot, yarashtirishning yakunlanishidir. Ular ustini qoplab turgan ikki karubni ko‘radilar; ular yaratilish va qayta yaratilishning ikki Shabbatini ifodalaydi. Ular sandiqning bir tomonida 252 ni, boshqa tomonida esa 23 ni ko‘radilar va yaratilish hamda qayta yaratilishga muvofiq holda, 23 Ilohiyatning insoniyat bilan nikohini ifodalashini anglaydilar; shuningdek, 252 ni Ilohiyat bilan birlashgan insonga aylanishdagi insonning o‘zgarishining ramzi sifatida ko‘radilar.

Kaforat qopqog‘i olib tashlanmasligi kerak edi; shu bois Opa Uaytning uning ichiga qarashi maxsus vahiy edi, va payg‘ambarlik ma‘nosida bu tasvir u yashagan kunlardan ko‘ra ko‘proq

oxirgi kunlarga taalluqlidir. Biz qarab turib o‘zgaramiz. Ma’bad sinovi — Masihning O‘z bokira xalqini O‘z ma’badiga qadamba-qadam yetaklashidir. Payg‘ambarlik haqiqatlari Yarim Tun Nidosi xabari bilan yoritilgan yo‘l bo‘ylab joylashgan qadamlarni ifodalaydi.

Qirq olti yillik Milleriy ma’badi bir qadamdir.

“23” insoniy ma’badi (erkak va ayol qilib, U ularni yaratdi) bir bosqichdir.

Masihning O‘z ma’badini uch kun ichida tiklashi bir bosqichdir.

Omborxona Malakiydagi ma’baddir.

Naximiyo omborxonani Tobiyoning harom qilishidan pokladi.

O’sha ma’bad shoh Yo’shiyo davridagi islohot paytida bosh ruhoniylar Xilqiy Musoning yozuvlarini topgan joy edi.

Nehemiyo tahqirdan poklagan ma’bad, Oqsoqol Uayt ta’kidlaganidek, Masih ikki marta uning “muqaddaslikka qarshi qilingan tahqiri”dan poklagan ayni o’sha ma’baddir.

Millerning tushidagi tobut bir pog‘ona edi.

Masih O‘zining sodiqlarini Eng Muqaddas Xonaga boshlab kirgach, ularni, White opa sandiq oldiga olib borilganidek, sandiq tomon yetaklaydi, marhamat qopqog‘ini ko‘taradi va ularga ichkariga qarashga ruxsat beradi. Ular ichkariga qaraganlarida, mujassamlashish ta’limoti hamda yettinchi kun Shabbati mayin bir nur halosi bilan o‘ralganini ko‘radilar. Satr ortidan satr, “mayin bir yog‘du bilan bezatilgan” ta’limotlarni tan oladiganlar, imon bilan Eng Muqaddas Xonaga kirib, sandiq ichiga nazar tashlayotgan White opaga qo‘shiladilar.

Qadimgi payg‘ambarlar o‘zlari yashagan kunlardan ko‘ra ko‘proq oxirgi kunlar haqida aniqroq so‘zlaganlar. O’sha qadimgi payg‘ambarlarning o‘zlari ham guvohlikning bir qismiga aylanganlarida, ular oxirgi kunlardagi Xudoning xalqini ifodalaydilar, va oxirgi kunlardagi Xudoning xalqi yuz qirq to‘rt mingdir. Oqsoqol Uayt, ehtimol, eng muhim qadimgi payg‘ambardir, chunki uning barcha tasvirlari yuz qirq to‘rt mingning omega tarixining alfa tarixini ifodalaydi. Barcha payg‘ambarlar qoldiqni ifodalaydi, ammo Oqsoqol Uayt, shuningdek, yakuniy tarixda—eng so‘zma-so‘z darajada—bajariladigan boshlanish tarixini ham ifodalaydi.

Alfa asosiy tarixida, Opa Uayt vahiyda samoviy muqaddas maskanning Eng Muqaddas Joyiga olib kiriladi. U yerga yetgach, ahd sandig‘i ustidagi, olib tashlanmasligi lozim bo‘lgan rahm-shafqat o‘rindig‘i ko‘tarildi, shunda Opa Uayt ichkariga nazar tashlay oldi va u yerda O’n Amrni ko‘rdi.

“Eng muqaddas joyda men bir sandiqni ko‘rdim; uning usti va yon tomonlari eng sof oltin bilan qoplangan edi. Sandiqning har ikki uchida qanotlarini uning ustiga yozib turgan go‘zal bir karub bor edi. Ularning yuzlari bir-biriga qaratilgan bo‘lib, pastga qarab turar edi. Farishtalar orasida oltin tutatqi tutgich bor edi. Farishtalar turgan joyda, sandiqning ustida, Xudo istiqomat qiladigan taxtga o‘xshab ko‘rinadigan nihoyatda yorqin ulug‘vorlik bor edi. Iso sandiq yonida turar edi, va azizlarning ibodatlari Uning huzuriga ko‘tarilganda, tutatqi tutgichdagi xushbo‘y tutun ko‘tarilar, va U ularning ibodatlarini tutatqi tutuni bilan birga O‘z

Otasiga taqdim etar edi. Sandiq ichida mann solingan oltin idish, gullagan Horunning hassasi va kitob kabi bir-biriga yopiladigan tosh lavhalar bor edi. Iso ularni ochdi, va men ularda Xudoning barmog'i bilan yozilgan O'n Amrni ko'rdim. Bir lavhada to'rttasi, boshqasida esa oltitasi bor edi. Birinchi lavhadagi to'rttasi boshqa oltitasiga qaraganda yorqinroq porlar edi. Ammo to'rtinchisi, ya'ni Shabbat amri, ularning barchasidan ham ko'ra yorqin porlar edi; chunki Shabbat Xudoning muqaddas nomini ulug'lash uchun saqlanishga alohida ajratilgan edi. Muqaddas Shabbat ulug'vor ko'rinar edi — uning atrofini to'la ulug'vorlik halqasi o'rab turgan edi. Men Shabbat amri xochga mixlanmaganini ko'rdim. Agar u mixlangan bo'lsa, qolgan to'qqiz amr ham mixlangan bo'lur edi; va biz to'rtinchisini buzganimiz kabi, ularning barchasini ham buzishga erkin bo'lur edik. Men Xudo Shabbatni o'zgartirmaganini ko'rdim, chunki U hech qachon o'zgarmaydi. Ammo papa uni haftaning yettinchi kunidan birinchi kuniga o'zgartirgan edi; chunki u vaqtlar va qonunlarni o'zgartirishi kerak edi.” Early Writings, 32.

Yettinchi kun Shabbat haqidagi ta'limot dastlab Filadelfiya Milleriylar harakati sifatida boshlangan, so'ng 1856-yilda Laodikiya Milleriylar harakatiga, keyin esa 1863-yilda Laodikiya Yettinchi kun Adventistlari Jamoatiga aylangan Milleriylar harakatining poydevor tarixidagi alfa ta'limoti edi. Opa Uayt, shuningdek, keyingi kunlar tarixida, bir yuz qirq to'rt mingning Laodikiya harakati bir yuz qirq to'rt mingning Filadelfiya harakatiga aylanganda, omega ta'limotini ham belgilab beradi. Alfa va omega nurlari yettinchi kun Shabbat haqidagi ta'limot hamda mujassamlanish haqidagi ta'limot orqali ifodalanadi.

“Xudo bilan muloqot qiladiganlar Solihlik Quyoshining nurida yuradilar. Ular Xudo oldida o'z yo'llarini buzuqlikka solib, o'z Najotkorlarini sharmanda qilmaydilar. Samoviy nur ular ustiga yog'iladi. Ular bu yer tarixining yakuniga yaqinlashgan sari, Masih haqidagi va Unga taalluqli bashoratlar haqidagi bilimlari nihoyatda ortib boradi. Xudoning nazarida ular cheksiz qadr-qimmatga egadirlar; chunki ular Uning O'g'li bilan birlikdadir. Ular uchun Xudoning kalomi tengsiz go'zallik va latofatga egadir. Ular uning ahamiyatini ko'radilar. Haqiqat ularga ochib beriladi. Mujassam bo'lish haqidagi ta'limot muloyim bir ziyo bilan o'raladi. Ular Muqaddas Yozuv barcha sirlarni ochadigan va barcha qiyinchiliklarni hal qiladigan kalit ekanini ko'radilar. Nurni qabul qilishni va nurda yurishni istamaganlar taqvdorlik sirini anglay olmaydilar, biroq xochni ko'tarib, Isoga ergashishga ikkilanmaganlar Xudoning nurida nurni ko'radilar.” The Southern Watchman, April 4, 1905.

“Jismoniy mujassamlanish haqidagi ta'limot” shuningdek “taqvdorlik siri” deb ham ataladi.

Va shak-shubhasiz, xudojo'ylik siri ulug'dir: Xudo tanada zohir bo'ldi, Ruhda oqlanib tasdiqlandi, farishtalarga ko'rindi, g'ayriyahudiylar orasida va'z qilindi, dunyoda Unga imon keltirildi, ulug'vorlikka ko'tarib olindi. 1 Timo'tiy 3:16.

“Sir” oxirgi avlodgacha yashirin bo'lib qoladi; o'shanda sodiqlar mujassamlanish haqidagi ta'limot yettinchi kunlik Shabbatning omegasi ekanini ko'radilar.

Hatto asrlar va avlodlardan beri yashirin bo'lib kelgan, ammo endi Uning azizlariga oshkor qilingan sir ham shudir: ularga Xudo bu sirning g'ayriyahudiylar orasidagi ulug'vor boyligi nima ekanini ma'lum qilishni istadi; bu esa sizlarning ichingizdagi Masihdir, ulug'vorlik

umidi. Kolossaliklarga 1:26, 27.

Kolossaliklarga 1:26 da “sir” haqida soʻz yuritilishi bejiz emas; u “yashirin” boʻlgan, biroq bu sir oxirgi kunlarda “oshkor qilinadi”. Bashorat muhrdan yechilganda bashoriy nur oshkor boʻladi; bu Doniyor oʻn ikkinchi bobda tasvirlangan boʻlib, u yerda 1,260 kunning oxirida, oxirzamon paytida, bir bashoratning muhri yechiladi. Avlodlar davomida yashirin boʻlgan bashorat muhrdan yechiladi, va oʻsha bashorat — muhrdan yechilganda yakshanba qonuni vaqtida gʻayriyahudiylarga maʼlum qilinadigan “ulugʻvorlik” boʻlmish haqiqatdir. Oʻsha sir — sizlarda boʻlgan Masih, ulugʻvorlik umididir; bu esa yettinchi karnay sadosi yangraydigan kunlarda amalga oshadi.

Lekin yettinchi farishtaning ovozi yangraydigan kunlarda, u karnay chalishni boshlaganida, Xudoning siri Uning Oʻz qullari — paygʻambarlariga bayon qilganidek, nihoyasiga yetadi. Vahiy 10:7.

Vahiy 10:7 da ifodalanganidek, yettinchi farishtaning ovozi yettinchi oyning oʻninchi kunida yangray boshlagani ayni munosibdir. Yettinchi farishta, shuningdek, uchinchi voy sifatida ham tasvirlangan, dastlabki ikki voy esa Islom edi; shu tariqa, uchinchi voyning Islom ekaniga ikki guvohlik beriladi. Xudoning siri Islomning karnayi chalinayotgan paytda tugallanadi.

Yettinchi karnay tarixida, sizdagi Masihning siri boʻlgan mujassamlashish taʼlimoti, yaʼni U Oʻz zimmasiga insoniy tanani olganida Masih orqali namoyon boʻlganidek, Ilohiylik bilan insoniyatning birikishi taʼlimoti; bir yuz qirq toʻrt minglar qatorida boʻlishga nomzodlar eng Muqaddas Joyga kirish uchun zarur moy va imonga ega-yoʻqliklari jihatidan sinovdan oʻtkaziladilar. Agar ular ikkilansalar, ustilariga zulmat tushadi; agar ular Qoʻzichoq qayerga bormasin, Uning ortidan ergashsalar, sandiqqa nazar solishga yetaklanadilar. Sandiq ichida ular yettinchi kunlik Shabbat taʼlimotini va mujassamlashish taʼlimotini topadilar.

Bu ikki taʼlimot qanchalik muhim boʻlmasin, men eʼtibor qaratayotgan narsa alfa va omega nurlari emas, balki paygʻambar ayol Xudoning xalqining samoviy maʼbadga kirib, ahd sandigʻiga nazar solishini tasvirlaganidir. Soʻnggi kunlarda, bir yuz qirq toʻrt mingning tarixida shunday bir nuqta boʻlishi kerakki, oʻsha bir yuz qirq toʻrt ming Ochilgan ahd sandigʻiga boqish uchun Eng Muqaddas Joyga olib kiriladi.

Agar siz paygʻambarlar oxirgi kunlardagi Xudoning xalqini tasvirlashiga ishonadigan imonga ega boʻlsangiz, va Opa Uayt Muqaddas Kitobdagi har bir boshqa paygʻambar kabi, har jihatdan ilhomlantirilganiga ham ishonadigan imonga ega boʻlsangiz, unda men hozir bayon etgan tatbiq haqiqat sifatida qabul qilinishi shart. Bir yuz qirq toʻrt ming kishi Masihga imon orqali ergashib Eng Muqaddas Joyga kirishi kerak, xuddi Opa Uayt 1844-yil 22-oktabrda sodiqlar shunday qilganini aytganidek. Oʻsha paytda ikki toifa namoyon boʻldi: imon orqali kirishdan bosh tortganlar va kirganlar.

“Menga Masihning birinchi kelishi haqidagi eʼlon yana koʻrsatildi. Yahyo Ilyosning ruhi va qudrati bilan Isoning yoʻlini tayyorlash uchun yuborilgan edi. Yahyoning guvohligini rad etganlar Isoga tegishli taʼlimotlardan foyda koʻrmadilar. Uning kelishini oldindan bildirgan xabarga qarshiliklari ularni shunday bir holatga qoʻydiki, U Masih ekanligining eng kuchli dalillarini ham ular osonlik bilan qabul qila olmadilar. Shayton Yahyoning xabarini rad

etganlarni yanada oldinga olib borib, Masihni ham rad etishga va xochga mixlashga undadi. Buni qilish bilan ular o'zlarini shunday bir holatga qo'yдилarki, Hosil bayrami kunidagi barakani qabul qila olmadilar; holbuki, o'sha baraka ularga samoviy ma'badga olib boradigan yo'lni o'rgatgan bo'lur edi. Ma'bad pardasining yirtilishi yahudiylarning qurbonliklari va marosimlari endi qabul qilinmasligini ko'rsatdi. Ulug' Qurbonlik keltirilgan va qabul qilingan edi, Hosil bayrami kuni tushgan Muqaddas Ruh esa shogirdlarning fikrlarini yerdagi ma'baddan samoviy ma'badga qaratdi; Iso O'z qoni bilan o'sha yerga kirgan edi, toki O'z shogirdlari ustiga O'z kafforatining manfaatlarini yog'dirsın. Ammo yahudiylar butunlay zulmatda qoldilar. Ular najot rejasiga oid ega bo'lishlari mumkin bo'lgan barcha nurni yo'qotdilar va hanuz o'zlarining behuda qurbonliklari hamda nazrlariga ishonishda davom etdilar. Samoviy ma'bad yerdagi ma'badning o'rnini egallagan edi, ammo ular bu o'zgarishdan bexabar edilar. Shuning uchun ular muqaddas joydagi Masihning shifoatidan foyda ko'ra olmadilar.

“Ko'plar yahudiylarning Masihni rad etib, xochga mixlashdagi yo'liga dahshat bilan qaraydilar; va Uning sharmandali tahqirlanishi tarixini o'qir ekanlar, o'zlarini Uni sevamiz, deb o'ylaydilar hamda Butrus singari Uni inkor etmagan bo'lur edik, yoki yahudiylar singari Uni xochga mixlamagan bo'lur edik, deb hisoblaydilar. Ammo barcha insonlarning qalblarini o'qiydigan Xudo, ular Iso uchun his etamiz, deb da'vo qilgan sevgini sinovdan o'tkazdi. Butun osmon birinchi farishtaning xabarining qanday qabul qilinishini nihoyatda chuqur qiziqish bilan kuzatdi. Ammo Isoga sevgi izhor qilgan ko'plar, xoch voqeasini o'qiganda ko'z yosh to'kkanlar ham, Uning kelishi haqidagi xushxabarni masxara qildilar. Ular xabarni quvonch bilan qabul qilish o'rniga, uni aldanish, deb e'lon qildilar. Ular Uning zohir bo'lishini sevganlarni yomon ko'rdilar va ularni jamoatlardan chiqarib yubordilar. Birinchi xabarni rad etganlar ikkinchisidan foyda ko'ra olmadilar; shuningdek, ular yarim tunda yangragan nido orqali ham foyda topmadilar; holbuki, bu nido ularni imon orqali Iso bilan birga samoviy muqaddas maskanning eng muqaddas joyiga kirishga tayyorlashi kerak edi. Avvalgi ikki xabarni rad etish orqali ular o'z aql-idroklarini shu qadar qorong'ulashtirib yubordilarki, eng muqaddas joyga olib boradigan yo'lni ko'rsatuvchi uchinchi farishtaning xabarida hech qanday nurni ko'ra olmaydilar. Men ko'rdimki, yahudiylar Isoni xochga mixlaganlari kabi, nomigagina masihiy jamoatlar ham bu xabarlarini xochga mixlaganlar; shu sababli ular eng muqaddas joyga boradigan yo'l haqida hech qanday bilimga ega emaslar va u yerda Isoning shifoatidan foyda ko'ra olmaydilar. O'zlarining behuda qurbonliklarini keltirgan yahudiylar singari, ular ham Iso tark etgan bo'limga o'zlarining behuda ibodatlarini ko'taradilar; va bu aldovdan mamnun bo'lgan Shayton diniy bir qiyofa kasb etib, o'zini masihiy deb da'vo qiluvchi bu kishilarning ongini o'ziga tortadi, o'z qudrati, alomatları va yolg'on mo'jizalari bilan ularni o'z tuzog'iga mahkam bog'laydi.” Ilk Yozuvlar, 259–261.

Opa Uayt Yahyo Cho'mdiruvchi va Masih tarixidagi yahudiylarning to'liq zulmatga botishi bilan yakunlangan sinovning bosqichma-bosqich jarayonini, Millerchilar davridagi xuddi shu tarixni — ya'ni so'nggi kunlarning qadimgi payg'ambar ayoli bo'lgan Opa Uaytning alfa tarixini — yoritib berish uchun ko'rsatadi. Boshlanishdagi hayot-mamot sinovi Eng Muqaddas Joyga kirish yoki buni rad etish masalasiga oid edi. Buni rad etish, Masih tarixida itoatsiz yahudiylar ustiga tushgan zulmat kabi, Millerchilar tarixidagi isyonchilar ustiga ham xuddi o'sha zulmatni keltirib chiqardi.

Iso har doim bir narsaning nihoyasini uning boshlanishi bilan birga tasvirlaydi; shuning uchun, Opa Uayt Muqaddaslar Muqaddasiga olib kirilib, 1844-yil 22-oktabr sinovi bilan bog‘liq holda ochiq sandiqni ko‘rganida, bu yuz qirq to‘rt ming kishi Qo‘ziga ergashib Muqaddaslar Muqaddasiga kirish yoki mutlaq abadiy zulmatga ketish masalasida sinovdan o‘tishini ko‘rsatadi. Bu haqiqat qadimgi payg‘ambarlar, o‘zlari yozib qoldirilgan shahodatning bir qismiga aylanganlarida, Xudoning oxirgi kunlardagi xalqini tasvirlayotganini anglaydigan imonga asoslanadi. Opa Uayt har ikkala toifani ham tasvirlaydi.

“Men mana shunday tushkunlik holatida ekanimda, ongimda chuqur taassurot qoldirgan bir tush ko‘rdim. Tushimda ko‘rdimki, bir ma’bad bor edi va unga ko‘plab kishilar oqib kelayotgan edi. Vaqt nihoyasiga yetganda, faqat o‘sha ma’badda panoh topganlarga najot topardilar. Tashqarida qolganlarning barchasi abadiy halok bo‘lardi. Tashqarida bo‘lgan, o‘zlarining turli yo‘llari bilan yurayotgan olomon ma’badga kirayotganlarni masxara qilib, ustidan kulardi va ularga bu najot rejasi ayyorona bir aldov ekanini, aslida esa qochib qutulish kerak bo‘lgan hech qanday xavf yo‘qligini aytardi. Ular hatto ba’zilarini devorlar ichiga shoshilib kirishlariga to‘sqinlik qilish uchun ushlab qolardilar.

“Masxara qilinishdan qo‘rqib, olomon tarqalguncha yoki men ular sezmay kirib olgunimcha kutganim ma’qul, deb o‘yladim. Ammo kamayish o‘rniga son-sanoqlar ko‘payib bordi, va juda kech qolib ketishdan qo‘rqib, men shoshilinch ravishda uyimni tark etdim va olomon orasidan suqilib o‘tdim. Ma’badga yetib borish tashvishida atrofimni o‘rab turgan xaloyiqni na payqadim, na unga e’tibor berdim. Binoga kirganimda, ulkan ma’bad bitta bepoyon ustun bilan tutib turilganini ko‘rdim, va unga qattiq majaqlangan hamda qonga belangan bir qo‘zi bog‘langan edi. U yerda hozir bo‘lgan bizlar, bu qo‘zi bizning hisobimizga yirtilib, ezilganini bilgandek edik. Ma’badga kirganlarning hammasi uning oldiga kelib, o‘z gunohlarini e’tirof etishlari kerak edi.”

“Qo‘zichoqning ro‘parasida sal balandroq o‘rindiqlar bor edi; ularda juda baxtiyor ko‘ringan bir guruh o‘tirardi. Osmon nuri ularning yuzlariga yog‘ilib turgandek edi, va ular Xudoni madh etib, quvonchli shukronalik qo‘shiqlarini kuylashardi; bu qo‘shiqlar farishtalarning musiqasidek yangrardi. Bular Qo‘zichoq huzuriga ilgari kelib, gunohlarini e’tirof etgan, mag‘firat olgan va endi qandaydir quvonchli voqeani quvonch bilan kutib turgan kishilar edi.”

“Men binoga kirganimdan keyin ham, ustimga bir qo‘rquv tushdi va bu odamlar oldida o‘zimni xor tutishim kerakligidan bir uyat hissi bosdi. Ammo men go‘yo oldinga yurishga majbur etilgandek edim va qo‘zichoq ro‘parasiga borish uchun ustun atrofidan sekin o‘tib borayotganimda, nogahon karnay sadosi yangradi, ma’bad larzaga keldi, jam bo‘lgan azizlardan zafar hayqiriqlari ko‘tarildi, dahshatli bir yorug‘lik binoni yoritdi, so‘ng hammasi qalin zulmatga cho‘mdi. Baxtiyor odamlarning barchasi o‘sha yorug‘lik bilan birga g‘oyib bo‘ldi, men esa tunning jimjit dahshati ichida yolg‘iz qoldim. Men ruhiy azob ichida uyg‘ondim va buning tush bo‘lganiga o‘zimni zo‘rg‘a ishontira oldim. Menga go‘yo hukmim qat’iy belgilab qo‘yilgandek, Rabbining Ruhi meni tark etgandek va endi hech qachon qaytib kelmaydigandek tuyuldi.”

“Oradan ko‘p o‘tmay men yana bir tush ko‘rdim. Go‘yo men yuzimni qo‘llarim orasiga olib, mutlaq noumidlik ichida o‘tirib, shunday mulohaza qilayotgandek edim: Agar Iso yer yuzida

bo'lganida edi, men Uning oldiga borar, o'zimni Uning oyoqlari ostiga tashlar va barcha azob-uqubatlarni Unga aytib berar edim. U mendan yuz o'girmas edi, menga rahm-shafqat ko'rsatar edi, va men Uni hamisha sevib, Unga xizmat qilgan bo'lardim. Xuddi shu payt eshik ochildi va go'zal qiyofa hamda chehraga ega bir shaxs kirib keldi. U menga achinish bilan boqib dedi: 'Isoni ko'rishni istaysizmi? U shu yerda, va agar xohlasangiz, Uni ko'rishingiz mumkin. O'zingiz egalik qilayotgan hamma narsani oling-da, menga ergashing.'"

Men buni ifoda etib bo'lmas quvonch bilan eshitdim va bor kichik-butik narsalarimni, har bir aziz tutgan buyumimni mamnuniyat bilan yig'ishtirib, yo'l ko'rsatuvchimga ergashdim. U meni tik va aftidan mo'rt bir zinapoyaga olib bordi. Men zinalardan ko'tarila boshlaganimda, u boshim aylanib yiqilib ketmasligim uchun ko'zlarimni yuqoriga qadalgan holda tutishim kerakligi haqida ogohlantirdi. Tik ko'tarilishdan chiqayotgan boshqa ko'plar ham tepaga yetib bormaslaridan oldin yiqilib tushdilar.

"Nihoyat biz oxirgi pog'onaga yetib keldik va bir eshik oldida to'xtadik. Shu yerda yo'l boshchim menga o'zim bilan olib kelgan barcha narsalarni qoldirishni buyurdi. Men ularni mamnuniyat bilan qo'ydim; so'ng u eshikni ochib, menga ichkariga kirishni amr etdi. Bir lahzada men Iso huzurida turardim. O'sha go'zal siymoni adashtirib bo'lmas edi. O'sha xayrixohlik va ulug'vorlik ifodasi boshqa hech kimga tegishli bo'lishi mumkin emas edi. Uning nigohi menga qadalgan zahoti, U hayotimdagi har bir holatdan hamda barcha ichki o'y-fikrlarim va his-tuyg'ularimdan voqif ekanini darhol angladim.

"Men O'zimni Uning nigohidan pana qilishga urindim, Uning sinovchi ko'zlariga dosh bera olmasligimni his qildim, biroq U tabassum bilan yaqinlashdi va qo'lini boshimga qo'yib dedi: 'Qo'rqma.' Uning shirali ovozinig sadosi qalbimni ilgari hech qachon boshdan kechirmagan bir saodat bilan larzaga soldi. Men bir og'iz so'z ayta olmaydigan darajada shod edim, lekin his-tuyg'ulardan yengilib, yuz tuban Uning oyoqlari ostiga yiqildim. Men u yerda ojiz holda yotar ekanman, go'zallik va ulug'vorlik manzaralari ko'z o'ngimdan o'tdi, va men go'yo samoning omonligi hamda tinchligiga yetib borgandek bo'ldim. Nihoyat kuchim o'zimga qaytdi, va men o'rnimdan turdim. Isoning mehrga to'la nigohlari hanuz menda edi, va Uning tabassumi jonimni quvonchga to'ldirdi. Uning huzuri meni muqaddas bir haybat va ifoda etib bo'lmas muhabbat bilan to'ldirdi.

"Yo'l boshchim endi eshikni ochdi, va ikkovimiz ham tashqariga chiqdik. U menga tashqarida qoldirgan barcha narsalarimni yana olishimni buyurdi. Bu bajarilgach, u menga mahkam o'ralgan yashil bir shnurni uzatdi. Uni yuragimga yaqin joylashtirishimni, va Isoni ko'rishni istaganimda, uni ko'ksimdan olib, imkon boricha cho'zishimni tayinladi. U meni ogohlantirib, uni uzoq vaqt o'ralgan holda qoldirmasligimni aytdi, aks holda u tugun bo'lib qolib, to'g'rilash qiyin bo'lishi mumkin edi. Men shnurni yuragimga yaqin joylashtirdim va tor zinadan quvonch bilan tushib, Rabbimni ulug'lar, hamda uchratgan har kimga Isoni qayerdan topishlari mumkinligini aytar edim. Bu tush menga umid berdi. Yashil shnur mening fikrimda imonni ifodalardi, va Xudoga ishonishning go'zalligi hamda soddaligi qalbimga ayon bo'la boshladi." Testimonies, 1-jild, 27–29.

1844-yil 17-avgustdagi Exeter lager yig'ilishining oxiridan 22-oktabrgacha oltmish olti kun bor edi. O'sha oltmish olti kun Yarim Tun Faryodining e'lon qilinishi davrini ifodalaydi, va o'n bokira

haqidagi masalning kontekstida o'sha paytda xabarni e'lon qilganlar moyga ega bo'lganlarni, o'sha paytda xabarni e'lon qilmaganlar esa moyi bo'lmaganlarni ifodalaydi.

Masalda nikoh kechikish davrining boshida sodir bo'lgan. Qonuniy nikoh tuzilgan, so'ngra hamma uyiga qaytib, kuyovning otasi nikohni jismonan yakunlash maqbul ekaniga qaror qilgunicha kutgan. Birinchi nikoh bilan yarim tunda bo'ladigan ikkinchi marosim orasidagi xiyonat zino deb hisoblangan. Kechikish davri kuyovning otasi kelin bilan bir muddat davomida nima yuz berishini kuzatib turishiga asoslangan edi. U homilador edimi?

Ota hammasi joyida deb qaror qilganida, yarim tun yurishi boshlandi; u Falastinning kunduzgi ezuvchi issig'idan qochish uchun kechasi boshlandi. Shu sababli, kelinning xizmatkorlari — masaldagi bokiralar — nikoh tomon yurish boshlanganini e'lon qiluvchi yarim tun nidosini kutib turar ekanlar, o'z chirog'i va yog'i zaxirasiga ega bo'lishlari talab etilar edi, chunki bu voqea kechasi sodir bo'lishi kerak edi. Exeterda yarim tun nidosi yangradi, va sizda yurish uchun yetarli yog' tayyor edi yoki yo'q edi.

Ular Exeterdan xabar bilan chiqib ketganlarida, muhrlangan bir xalqni tasvirlayotgan edilar. Ba'zilarida 1844-yil 22-oktabrda nikohga kirish uchun yetarli moy bor edi, ba'zilarida esa yo'q edi. O'sha oltmish olti kun Xudoning xalqi yakshanba qonunining yopiq eshigigacha muhrlanadigan bir vaqt davrini ifodalaydi. Agar ularda tegishli miqdorda moy bo'lganida, ular imon orqali Eng Muqaddas Joyga kirgan bo'lardilar. Oqsoch opa keyingi kunlarda Xudoning xalqining Eng Muqaddas Joyga kirishini tasvirlagan, va uning alfa tarixida imon orqali Eng Muqaddas Joyga kirish bilan bog'liq hayot-mamot sinovi mavjud edi. Keyingi kunlarda bir yuz qirq to'rt ming kishi imon orqali Eng Muqaddas Joyga kirish-kirmaslik masalasida sinovdan o'tkaziladi. Bu yana bir bor hayot-mamot sinovidir.

Bu masalalarni keyingi maqolada davom ettiramiz.

“Ma'badni poklash orqali Iso O'zining Masih sifatidagi missiyasini e'lon qilar va O'z ishiga kirishar edi. Ilohiy Huzurning maskani bo'lishi uchun bunyod etilgan o'sha ma'bad Isroil va butun dunyo uchun ibratli bir saboq bo'lishi ko'zda tutilgan edi. Abadiy zamonlardan beri, porloq va muqaddas serafdan tortib insongacha bo'lgan har bir yaratilgan mavjudot Yaratuvchining maskan tutishi uchun bir ma'bad bo'lishi Xudoning niyati edi. Gunoh tufayli insoniyat Xudo uchun ma'bad bo'lishdan to'xtadi. Yovuzlikdan qoraygan va bulg'angan inson qalbi endi Ilohiy Zotning ulug'vorligini namoyon etmay qo'ydi. Ammo Xudo O'g'lining mujassam bo'lishi orqali Osmonning maqsadi ro'yobga chiqadi. Xudo insoniyatda maskan tutadi, va najot beruvchi inoyat orqali inson qalbi yana Uning ma'badiga aylanadi. Xudo Quddusdagi ma'badni har bir jon uchun ochiq bo'lgan yuksak taqdirning uzluksiz guvohi bo'lishi uchun belgilagan edi. Ammo yahudiylar o'zlari shunchalik faxrlanib qaragan bu binoning ahamiyatini anglamagan edilar. Ular o'zlarini Ilohiy Ruh uchun muqaddas ma'badlar sifatida topshirmadilar. Quddusdagi ma'bad hovlilarini nopok savdo-sotiqning shovqin-suroni to'ldirib turgani, shahvoniy ehtiroslar va nopok fikrlar mavjudligidan bulg'angan qalb ma'badini haddan tashqari haqqoniy tarzda ifodalar edi.”

“Ma’badni dunyoning xaridoru sotuvchilaridan tozalash orqali Iso O‘zining qalbni gunohning bulg‘anishidan, — jonni buzadigan dunyoviy istaklardan, xudbin shahvatlardan, yovuz odatlardan tozalash vazifasini e’lon qildi. Malaki 3:1–3 iqtibos keltirilgan.” Asrlar Orzusi, 161.

“Payg‘ambar shunday deydi: ‘Men osmondan tushib kelayotgan, buyuk hokimiyatga ega boshqa bir farishtani ko‘rdim; va yer uning ulug‘vorligidan yorishdi. U qudratli ovoz bilan qattiq nido qilib dedi: Ulug‘ Bobil qulab tushdi, qulab tushdi va jinlarning maskaniga aylandi’ (Vahiy 18:1, 2). Bu ikkinchi farishta tomonidan berilgan ayni o‘sha xabardir. Bobil qulagan, ‘chunki u barcha xalqlarga o‘z zinokorligining g‘azab sharobidan ichirdi’ (Vahiy 14:8). Bu sharob nima?—Uning soxta ta’limotlaridir. U dunyoga to‘rtinchi amrning Shabbat kuni o‘rniga soxta sabbatni berdi va Shayton avval Edenda Momo Havoga aytgan yolg‘onni—jonning tabiiy o‘lmasligi haqidagi yolg‘onni—takrorladi. U shunga o‘xshash ko‘plab xatolarni uzoq-uzoqlarga yoyib, ‘insonlarning amrlarini ta’limot deb o‘rgatdi’ (Matto 15:9).”

“Iso O‘zining ommaviy xizmatini boshlaganida, U Ma’badni uning muqaddaslikka qarshi tahqirli bulg‘anishidan pokladi. Uning xizmatining so‘nggi amallari orasida Ma’badning ikkinchi bor poklanishi ham bor edi. Xuddi shunday, dunyoni ogohlantirishga qaratilgan so‘nggi ishda jamoatlarga ikkita alohida da’vat qilinadi. Ikkinchi farishtaning xabari shunday: ‘Bobil quladi, quladi, o‘sha buyuk shahar, chunki u barcha xalqlarga o‘z zinosi g‘azabining sharobidan ichirdi’ (Vahiy 14:8). Va uchinchi farishta xabarining baland faryodida osmondan bir ovoz eshitaladi: ‘Undan chiqinglar, ey Mening xalqim, toki uning gunohlariga sherik bo‘lmanglar va uning balolaridan ulush olmanglar. Chunki uning gunohlari osmonga yetib bordi, va Xudo uning nohaqliklarini esladi’ (Vahiy 18:4, 5).” Selected Messages, 2-kitob, 118.